

Διεθνής Εταιρεία Φίλων
Νίκου Καζαντζάκη
SYNTHESES
Ενημερωτικό Δελτίο

№ 7

απρίλιος 2005

ΑΘΗΝΑ Η ΔΙΚΗ

Το Πρωτοδικείο Αθηνών, κατά τη δικάσιμο της 18 Απριλίου 2005, εξέτασε την αγωγή δύο εγγονών της Αναστασίας Σακλαμπάνη, αδελφής του Νίκου Καζαντζάκη, κατά του θετού γιου της Ελένης Καζαντζάκη, κ. Πάτροκλου Σταύρου, Κύπριου υπηκόου, κατοίκου Λευκωσίας, ο οποίος δήλωσε ότι η Ελένη του είχε μεταβιβάσει, με συμβολαιογραφική πράξη που υπογράφηκε το 1995, τα δικαιώματα έκδοσης και εκμετάλλευσης των βιβλίων του συζύγου της. Εντούτοις, πολλές μαρτυρίες συγγενών του Νίκου και της Ελένης, του ιδρυτή του Μουσείου Νίκου Καζαντζάκη και μελών της Εταιρείας μας αμφισβήτησαν την εγκυρότητα αυτής της πράξης. Τα επιχειρήματά τους βασίστηκαν στη διαθήκη του Νίκου Καζαντζάκη που ορίζει σαφώς ότι μετά τον θάνατο της συζύγου του τα «πνευματικά δικαιώματα» θα περιέρχονταν στους «φυσικούς κληρονόμους» του. Επιπλέον, αποδείχτηκε ότι η Ελένη δεν είχε καθόλου τον έλεγχο των κινήσεών της και ότι ήταν πολύ άρρωστη (δεν έβλεπε πια και δεν αναγνώριζε ούτε την αδελφή της ούτε τους φίλους της). Τέλος, οι γιατροί της Γενεύης που την περιέθαλψαν το 1989 βεβαίωσαν –αντίθετα με τους ισχυρισμούς του κ. Σταύρου– ότι είχε υποστεί εγκεφαλικό επεισόδιο. Εν όψει αυτών των αναμφισβήτητων γεγονότων, δεν ήταν λοιπόν σε θέση να υπογράψει μία τέτοια πράξη. Υπενθυμίζουμε ότι ο θετός γιος, από τότε που ασχολείται με τις υποθέσεις της Ελένης, δεν δημοσίευσε ποτέ –παρά τις υποσχέσεις του– ανέκδοτα κείμενα του Νίκου Καζαντζάκη (και ιδιαίτερα του ημερολογίου του, της αλληλογραφίας του κλπ.), ούτε προέβη στην επανέκδοση, στα ελληνικά, βασικών έργων όπως η *Οδύσσεια*. Αλλά ούτε και απάντησε στα αιτήματα που του απευθύνθηκαν για μεταφραστικά δικαιώματα, ή όποτε το έκανε, οι οικονομικές αξιώσεις του ήταν τέτοιες που αποθάρρυναν τους ενδιαφερόμενους εκδότες.

Το Πρωτοδικείο θα εκδώσει την απόφασή του εντός των προσεχών μηνών.

*ΤΡΕΙΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΙΜΗΣΑΝ ΤΟΝ ΝΙΚΟ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΕΝΗ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ*

Στις 18 Φεβρουαρίου 1883 γεννήθηκε ο Νίκος Καζαντζάκης. Στις 18 Φεβρουαρίου 2004 πέθανε η Ελένη. Η Εταιρεία μας τους τίμησε με συγκινητικό τρόπο στην Αντίμπ (ο Νίκος και η Ελένη έζησαν εκεί από το 1948 έως το 1957), στο Ηράκλειο (πόλη όπου γεννήθηκε ο Νίκος και όπου βρίσκεται ο τάφος ο δικός του και της Ελένης) και στη Γενεύη (όπου έζησε η Ελένη από το 1963 έως το 1989).

Πρώτα, στις 27 Ιανουαρίου 2005, στην Αντίμπ, στην πλατεία Νίκου Καζαντζάκη (Bas Castelet), παρουσία των εκπροσώπων του Δήμου, του κ. Πέτρου Παναγιωτόπουλου, Γενικού Προξένου της Ελλάδας στη Μασσαλία, της κας Yvette Renoux-Herbert, συνεργάτιδας του Καζαντζάκη στην ΟΥΝΕΣΚΟ και προέδρου του Γαλλικού Τμήματος της Εταιρείας μας, καθώς και πολυάριθμου κοινού.

Εν συνεχεία, στις 18 Φεβρουαρίου 2005, στο Ηράκλειο, έγινε επιμνημόσυνη δέηση στους τάφους του Νίκου και της Ελένης, παρουσία των τοπικών αρχών, των μελών της οικογένειας του

μεγάλου Κρητικού και των κατοίκων της πόλης. Λόγω της αδιαφορίας που επέδειξε ο θετός γιος της Ελένης, ο Δήμος Ηρακλείου τοποθέτησε, κατόπιν αιτήσεως της Εταιρείας μας, πλάκα και σταυρό στον τάφο της. Τον ευχαριστούμε θερμά.

Τέλος, στις 10 Μαρτίου 2005, στο Πανεπιστήμιο της Γενεύης, πραγματοποιήθηκε εκδήλωση με προβολή βίντεο και με μαρτυρίες φίλων της Ελένης: του ζεύγους Maguy και Alphonse Rivier, της κας Germaine Magnin και της κας Juana Bastian. Ήταν παρούσα η κα Αικατερίνη Λούπα, Γενική Πρόξενος της Ελλάδας στη Γενεύη, καθώς και πολυπληθές κοινό που έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον.

*50Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ
ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ*

Το 2007, θα εορτάσουμε, στις πέντε ηπείρους και σε συνεργασία με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, την 50ή επέτειο του θανάτου του μεγάλου Κρητικού. Ετοιμάζουμε ήδη τη διοργάνωση συνεδρίων (στο Ηράκλειο, την Αθήνα και τη Μασσαλία), θεατρικών παραστάσεων (στις Βρυξέλλες) και ποιητικών βραδιών (στη Γενεύη και τη Λωζάνη). Εξάλλου, σκοπεύουμε να πραγματοποιήσουμε «Μορφωτικά ταξίδια στην Ελλάδα», εκεί όπου έζησε ο Νίκος Καζαντζάκης: Ηράκλειο, Νάξος, Άγιον Όρος, Στούπα (κοντά στην Καλαμάτα) και Αίγινα. Ζητήσαμε από τα Ελληνικά και Κυπριακά Ταχυδρομεία να εκδώσουν ειδικό γραμματόσημο. Τέλος, αναθέσαμε στον ζωγράφο Νίκο Ρωμανό Μπριζνοβάλη να συνθέσει μία αναμνηστική αφίσα. Οι υποδείξεις και προτάσεις σας είναι ευπρόσδεκτες.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Νιώθω, πίσω από την τραγική μοίρα του σύγχρονου ανθρώπου, την ωραία και αιώνια φύση που δεν ενδιαφέρεται καθόλου για τις εφήμερες τραγωδίες μας. Μας καταπνίγει η αγωνία, ασφυκτιούμε, νιώθουμε, όσο ποτέ άλλοτε, την ανάγκη ν' ανοίξουμε ένα παραθυράκι για να δούμε, σε μια γρήγορη αστραπή, τον ουρανό, τα άστρα, τη θάλασσα, την άνοιξη: αλλά παρευθός το παραθυράκι ξανακλείνει και μένουμε ζανά αντιμέτωποι με τους σκοτεινούς δαίμονες που μας επιτίθενται. Να ρίξουμε μια σύντομη και βίαιη ματιά στη φύση, ανάμεσα σε δυο κραυγές αγώνα και αγωνίας, είναι, θαρρώ, ολοένα και περισσότερο μια απαραίτητη φυγή προς ένα χαμένο παράδεισο. Όμως η ματιά αυτή πρέπει να είναι πολύ σύντομη, γιατί δεν έχουμε πια καιρό να αργοπορούμε με λεπτομερείς περιγραφές.

Συνομιλίες με τον Pierre Sipriot, Γαλλική Ραδιοφωνία, 1957

*ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙΤΕ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ*

Το Μουσείο αυτό, που ιδρύθηκε το 1983 από τον Γιώργο Ανεμογιάννη και βρίσκεται σε απόσταση 10 χιλιομέτρων από την Κνωσσό, στην Κρήτη, ξαναζωντανεύει τη μνήμη του μεγάλου Κρητικού. Τα χειρόγραφα του, τα προσωπικά του ενθύμια, τα βιβλία του, φωτογραφίες, οπτικοακουστικό υλικό και αρχεία του τύπου βοηθούν τον επισκέπτη να γνωρίσει καλύτερα τον Νίκο Καζαντζάκη. Είναι ανοικτό καθημερινά από ώρα 09.00 έως 19.00. Τηλ. ++ 30 2810 742 451, τηλ.+fax: ++ 30 2810 741 689. Web site: www.kazantzakis-museum.gr

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

ΘΕΑΤΡΟ

Αυτό το μέρος του έργου του είναι γενικά λιγότερο γνωστό. Έχει γράψει 20 θεατρικά έργα με θέματα ιστορικά, θρησκευτικά, φιλοσοφικά και πολιτικά :

-Με αρχαία θέματα: *Προμηθέας* (τριλογία), *Κούρος*, *Οδυσσέας*, *Μέλισσα*.

-Με χριστιανικά και βυζαντινά θέματα: *Χριστός*, *Σόδομα και Γόμορρα*, *Νικηφόρος Φωκάς*, *Ιουλιανός ο Παραβάτης*, *Κωνσταντίνος Παλαιολόγος*.

-Με διάφορα θέματα: *Έως τότε;*, *Φασγά*, *Ξημερώνει*, *Κωμωδία*, *Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*, *την οποία πραγματοποιήσει ο Richard Gauteron*. Ήταν μια πολύ ωραία παράσταση, πιστή στο βιβλίο, με μία εξαιρετική σκηνοθεσία.

Διασκευή του Αλέξη Ζορμπά

Ο ελβετικός θίασος "Marathon" παρουσίασε με επιτυχία στη Γενεύη, από τις 20 Απριλίου έως την 1^η Μαΐου 2005, το θεατρικό έργο «Ζορμπάς», διασκευή του έργου του Νίκου Καζαντζάκη ο Richard Gauteron. Ήταν μια πολύ ωραία παράσταση, πιστή στο βιβλίο, με μία εξαιρετική σκηνοθεσία.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Στα σλαβομακεδονικά

Ο κ. Pascal Gilevski, υπεύθυνος της Εταιρείας στα Σκόπια, μετέφρασε τα παρακάτω βιβλία του Καζαντζάκη. Τον συγχαίρουμε.

➤ *Αλέξης Ζορμπάς*, 1966, εκδόσεις Kosohacin

➤ *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*, 1969, εκδόσεις Makedonska kniga

➤ *Ο Καπετάν Μιχάλης*, 1982, εκδόσεις Misla

➤ *Ο φτωχούλης του Θεού*, 1982, εκδόσεις Misla

➤ *Οι αδερφοφάδες*, 1982, εκδόσεις Misla.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

• **Μπουχάρα.** Η δις Rakhimova Gulnigora, μέλος του Τμήματος της Μπουχάρας, ετοιμάζει για το δίπλωμά της έρευνα πάνω στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη

• **Μοντρεάλ.** Η δις Ναταλία Κατινάκη, μέλος του Τμήματος του Μόντρεαλ, πρόκειται να εκπονήσει διατριβή στο Πανεπιστήμιο του Κεμπέκ με θέμα τον ρόλο των διανοούμενων –Νίκου Καζαντζάκη, Μελίνας Μερκούρη, Μίκη Θεοδωράκη- στην κοινωνική στράτευση στην Ελλάδα

• **Λονδίνο.** Η δις Anna Rosenberg, μέλος του Βρετανικού Τμήματος, ετοιμάζει διατριβή στο King's College με θέμα την επίδραση του Federico Garcia Lorca στην ελληνική λογοτεχνία και ιδιαίτερα στον Νίκο Καζαντζάκη

• **Ερεβάν.** Η δις Natashe Abgaryan, επικεφαλής του Αρμενικού Τμήματος, ετοιμάζει, στο Κρατικό Γλωσσολογικό Πανεπιστήμιο Bricousson, μία διατριβή πάνω στον Αλέξη Ζορμπά

• **Τίρανα.** Η δις Anila Bilero, μέλος του Αλβανικού Τμήματος, ετοιμάζει μεταπτυχιακό δίπλωμα με θέμα τις φιλοσοφίες που άσκησαν επίδραση στο έργο του Καζαντζάκη.

ΔΙΑΒΑΣΑΜΕ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΥΠΟ

* **Η Τόλη** (Ηράκλειο, 11 Φεβρουαρίου 2005). Με την ευκαιρία της 30ής επετείου του θανάτου του ποιητή Νίκου Καββαδία, ο Βασίλης Ζεβελάκης, αρχιτέκτονας, θυμάται στην εφημερίδα την επίσκεψη αυτού του ποιητή στο Ηράκλειο τον Μάιο 1974: *Πρώτη του επιθυμία ήταν να πάει στον τάφο του Καζαντζάκη.*

* **Νέα Κρήτη** (Ηράκλειο, 12 Φεβρουαρίου 2005). Ο Κωστής Φραγκούλης, ένας μεγάλος Κρητικός ποιητής και ένθερμος θαυμαστής του Καζαντζάκη, πέθανε στις 11 Φεβρουαρίου. Με την ευκαιρία αυτή, η εφημερίδα θυμίζει τη συνάντησή του ποιητή με τη Μαντάμ Ορτάνς στην Ιεράπετρα: *Επήγα κάποτε και στη Γεράπετρα να ζητήσω δουλειά. Εκεί εκοιμήθηκα στο ξενοδοχείο της Μαντάμ Ορτάνς, αυτής που περιγράφει ο Καζαντζάκης. Μου*

έκανε πολλές χαρές όταν με είδε. Το πρωί, όταν κατέβηκα, μου έδωσε μωσκοσάπυνο και πλύθηκα και άμα μου βρέξε το κεφάλι, με σκούπισε σαν να 'μουνα μικρό παιδί. «Γιατί δεν κάνεις χωρίστρα;», μου 'λεγε, «εσύ είσαι τώρα αντράκι».

* **Πνευματική Ζωή** (Αθήνα, Μάρτιος-Απρίλιος 2005). Ο αρχισυντάκτης αυτής της επιθεώρησης Μιχάλης Σταφυλάς, ένας από τους πιστότερους θαυμαστές του Καζαντζάκη μεταξυ των Ελλήνων διανοουμένων, μας πληροφορεί ότι το μυθιστόρημα *Το τραίνο* του συγγραφέα Γ. Θωμαΐδη είναι κατά μέγα μέρος αντιγραφή του έργου *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*. Παραθέτει αρκετά, πολύ εύλογα, αποσπάσματα.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

Η κα Luce Peraldi, μέλος της Εταιρείας, κάτοικος Αιάκιου (Κορσική), μας έστειλε στις 18 Μαρτίου 2005, την παρακάτω μαρτυρία. Τη δημοσιεύουμε ευχαρίστως.

Υπάρχουν συναντήσεις που ρίχνουν στην καρδιά και το μυαλό εκθαμβωτικό φως. Μία τέτοια συνάντηση είναι η πρόσφατη ανακάλυψή μου του συγγραφέα Νίκου Καζαντζάκη.

Από την ανάγνωση των πρώτων σελίδων του "Αλέξη Ζορμπά" και της "Αναφοράς στον Γκρέκο", ένοιωσα ότι, για τον συγγραφέα αυτόν που χαρακτηρίζω ως ποιητή, η γραφή είναι ένα είδος Αγάπης. Προσεγγίζει το ευαγγελικό μυστήριο όσο ήταν δυνατό να το κάνει ένα πλάσμα του Θεού. Τόσο κοντά όσο ο Άγιος Φραγκίσκος της Ασίζης ή ο πρίγκιπας Μίσκιν. Ποτέ δεν είδα κάτι πιο ωραίο, πιο βαθύ, πιο καθαρό, πιο ποιητικό.

Γι' αυτό ζήτησα να προμηθευτώ το σύνολο του έργου του, διότι αν η λογοτεχνία τρέφεται με την ευτυχία και τη χαρά της ζωής, το αντίστροφο είναι επίσης αληθινό.

Τι απογοήτευση ένοιωσα όταν μου απάντησαν ότι αυτό το «εξαιρετικό διαμάντι», για να επαναλάβω ένα λόγο του Πωλ Βαλερύ που τόσο αγαπούσε ο Καζαντζάκης, δεν εκδίδεται πια σχεδόν! Πώς να πιστέψει κανείς και πώς να δεχτεί ότι αυτός ο ποιητής με όνομα από γράμματα σε σχήμα Κολώνας που φέρουν τον αφρό του ουρανού και την τραγική γλυκύτητα της γης έχει πια ξεχαστεί;

Σε μια απόπειρα να καλύψω αυτή την απουσία, γράφω τις γραμμές αυτές που θα διαβιβαστούν στον εκδότη αυτού του δεξιοτέχνη της παγκόσμιας λογοτεχνίας και της αιώνιας ομορφιάς.

Τα κείμενα είναι πυρσού, σημαία αναφοράς, για εκείνους που θέτουν την ευφύια τους, την ευαισθησία τους, την πίστη τους για τα αόρατα πράγματα στην υπηρεσία της Ομορφιάς και της αξιοπρέπειας των Ανθρώπων. Το έργο του Καζαντζάκη αποτελεί ένα τελικό σκοπό, όπου αποτυπώνονται αυτές οι αξιώσεις. Επομένως, ποια μπορεί να είναι τα επιχειρήματα για την άρνηση της επανέκδοσης και της προώθησης αυτού του έργου; Μόνο κυκλώπεια επιχειρήματα. Ο Καμύ έλεγε μιλώντας γι' αυτόν: «Νιώθω το κενό που άφησε».

Αυτή η λογοτεχνία που μας βοηθάει να ζήσουμε, που απευθύνεται στο κρίσιμο σημείο της ψυχής, εκεί όπου συγκρούονται, στα τρίσβαθα κάθε πλάσματος, το σκοτάδι και το φως, δεν μπορεί να συνεχίσει να υπάρχει μόνο για μερικούς μνημόνους. Είναι καθήκον για τους εκδότες. Ένα καθήκον μνήμης για τις μέλλουσες γενιές αλλά και ένα καθήκον στην υπηρεσία του πνεύματος, της καρδιάς, της ομορφιάς και της Τέχνης.

Η εποχή μας, που τη σφραγίζει ο υλισμός και ο βαθμός μηδέν της λογοτεχνίας, έχει ανάγκη περισσότερο από ποτέ άλλοτε να επανασυνδεθεί με αυτόν τον συγγραφέα-ποιητή των κορυφών.

Μακάρι να μπορούσε το γράμμα «Ζ», πρώτο γράμμα του τίτλου Ζορμπάς, που σημαίνει στα ελληνικά «ζει», να είναι καλός οϊωνός σε αυτή την αίτηση χάριτος.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ο κ. Αλέξανδρος Τσάκος, εκπρόσωπος της Εταιρείας στο Σουδάν και διευθυντής του Μορφωτικού Κέντρου της Ελληνικής Κοινότη-

τας του Χαρτούμ, μας παρέχόρησε, στις 22 Μαρτίου 2005, την παρακάτω συνέντευξη. Τον ευχαριστούμε θερμά.

Παρουσιαστείτε, σας παρακαλώ, με λίγες λέξεις.

Έκανα ανώτερες σπουδές αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο των Ιωαννίνων, στην Ελλάδα. Τις συμπλήρωσα στις Βρυξέλλες, με ειδικευση στους αρχαίους πολυθεϊσμούς. Ετοιμάζω τώρα, στο Πανεπιστήμιο Humboldt του Βερολίνου, διδακτορική διατριβή με θέμα την κλασική χριστιανική Νουβία. Λόγω της καταγωγής μου (Μικρά Ασία και Ελλάδα), ενδιαφέρομαι για τον μεσογειακό κόσμο και για την κοιλάδα του Μέσου Νείλου. Εγκαταστάθηκα λοιπόν στο Σουδάν το 2003.

Πότε ανακαλύψατε το έργο του Νίκου Καζαντζάκη;

Οι γονείς μου με έμαθαν από νωρίς να αγαπώ τη λογοτεχνία. Τα έργα του Καζαντζάκη *Μέγας Αλέξανδρος* και *Στα παλάτια της Κνωσσού* με συντρόφευσαν στην παιδική μου ηλικία και με παρακίνησαν να γίνω αρχαιολόγος. Όταν ήμουν έφηβος, διάβασα τα έργα που είχαν δημοσιευτεί στις εκδόσεις Ελένης Ν. Καζαντζάκη. Εξάλλου, είδα στην ελληνική τηλεόραση τη διασκευή του μυθιστορήματος *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*. Έτσι, βάλθηκα να ανακαλύψω τον κόσμο της λογοτεχνικής μου φαντασίας. Έπειτα, κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής μου θητείας, διάβασα την *Ασκητική* που μου επέτρεψε να ανακαλύψω τόσες αλήθειες για τη ζωή.

Ποιες είναι οι δραστηριότητές σας (παρούσες και μέλλουσες) στο πλαίσιο της Εταιρείας;

Μετά τις διαλέξεις του Γιώργου Στασινάκη στο Χαρτούμ, το 2003, με θέμα *Οι σχέσεις του Καζαντζάκη με τον αραβομουσουλμανικό κόσμο*, η Συντονιστική Επιτροπή με όρισε εκπρόσωπο στο Σουδάν. Με τη βοήθεια της Ελληνικής Κοινότητας και του Γαλλικού Μορφωτικού Κέντρου, είχα την ευκαιρία να διοργανώσω πολλές εκδηλώσεις το 2004: προβολή του έργου *Ζορμπάς ο Έλληνας*, τρίγλωσση δημοσίευση (αραβικά, γαλλικά, ελληνικά) της παραπάνω διάλεξης, διάλεξη για τις σχέσεις του Καζαντζάκη με την εποχή στην οποία έζησε, με αναφορές στους πίνακες του Λεονάρντο, του Γκόγια και του Γκρέκο που τον σημάδεψαν βαθιά. Για εφέτος, στο πλαίσιο του Χαρτούμ, πολιτιστικής πρωτεύουσας του αραβικού κόσμου, ετοιμάζω, μαζί με την Ελληνική Κοινότητα και το Γαλλικό Μορφωτικό Κέντρο, μία *Εβδομάδα Καζαντζάκη*. Θα πραγματοποιηθεί τον Μάιο, με διαλέξεις, προβολές, μουσική κλπ. Συνεχίζω έτσι την αποστολή μου ώστε να κάνω γνωστό σ' αυτή τη χώρα το έργο του Νίκου Καζαντζάκη.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Αυτό το κεντρικό όργανο της Εταιρείας, που εκλέγεται κάθε δύο χρόνια από τη Γενική Συνέλευση των μελών (η τελευταία συνέλευση έγινε στη Λευκωσία, στις 11 Δεκεμβρίου 2004) συνεδρίασε για πρώτη φορά στην Αντίμπ (Γαλλία), στις 27 Ιανουαρίου 2005.

Παρόντες: Yvette RENOUX-HERBERT, Γεώργιος ΣΤΑΣΙΝΑΚΗΣ, Αθηνά ΒΟΥΓΓΙΟΥΚΑ.

Δικαιολογημένα απόντες: Μιχάλης ΑΡΣΛΑΝΙΔΗΣ, Margarita BOROWSKA, Χρίστος ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, Benjamin HENDRICKX, Kerstin JENTSCH-MANCOR, Margarita MADANOVA, Solange PINEIRO, Jan Henrik SWAHN, Kyril TOPALOV, Δημήτρης ΤΖΑΝΟΣ, Zurab VACHEISHVILI, Αντώνης ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ, Alfred VINCENT.

Η επόμενη συνεδρίαση θα πραγματοποιηθεί στη Σόφια, τον Σεπτέμβριο 2005.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΙΣ ΠΕΝΤΕ ΗΠΕΙΡΟΥΣ

Πρώτες εκδηλώσεις της Εταιρείας

Τα μέλη της Εταιρείας και οι συμπαθούντες εξακολουθούν να εργάζονται –πάντα εθελοντικά– ώστε να κάνουν γνωστό ή να

ξαναφέρουν στην επικαιρότητα το έργο του Καζαντζάκη σε νέες χώρες. Έτσι, κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου του 2005 θα διοργανώσουμε εκδηλώσεις στο **Μπαχρέιν**, την **Κροατία**, τη **Λιβύη**, καθώς και στις νήσους **Σεϋχέλλες** και **Μαυρίκιος**. Για την ώρα, έχουν πραγματοποιηθεί ή θα πραγματοποιηθούν οι εξής εκδηλώσεις σε τρεις νέες χώρες:

✓ **Ιρλανδία.** Χάρη στην υποστήριξη του γραφείου τύπου της Ελληνικής Πρεσβείας (τους ευχαριστούμε θερμά), παρουσία του ελληνικού και γαλλικού διπλωματικού προσωπικού και πολυπληθούς ιρλανδικού κοινού (πάνω από 100 πρόσωπα), ο Καζαντζάκης τιμήθηκε στο Δουβλίνο, στις 12 Απριλίου 2005, με προβολή βίντεο και διάλεξη του Γεωργίου Στασινάκη. Κατά γενική ομολογία, η εκδήλωση είχε μεγάλη επιτυχία. Πρόκειται να ιδρυθεί εκεί Τμήμα της Εταιρείας μας.

✓ **Ισραήλ.** Στις 7 Μαΐου 2005, ο κ. Daniel Daliot, υπεύθυνος της Εταιρείας στο Ισραήλ, διοργανώνει στο Τελ Αβίβ διάλεξη με θέμα *Ο Καζαντζάκης και ο ιουδαϊκός κόσμος*. Υπενθυμίζουμε ότι ο Καζαντζάκης ανέφερε συχνά στα κείμενά του την αγάπη του για τον ιουδαϊκό λαό και τον ιουδαϊκό πολιτισμό. Ελπίζουμε να δημιουργήσουμε Τμήμα ώστε να κάνουμε περισσότερο γνωστό το έργο του Καζαντζάκη σ' αυτή τη χώρα.

✓ **Μαυριτανία.** Μετά τη Σενεγάλη, και άλλοι διανοούμενοι της Δυτικής Αφρικής ενδιαφέρονται για το έργο του συγγραφέα μας. Έτσι, τον Μάιο 2005, ο Μαυριτανός Πρέσβης κ. Mohamed-Said Ould Hamody θα παρουσιάσει στο Nouakchott, για πρώτη φορά στη χώρα του, το έργο του Καζαντζάκη. Επίσης, θα προβληθεί βίντεο για τον μεγάλο Κρητικό. Θα δημιουργηθεί Τμήμα της Εταιρείας. Ευχαριστούμε τον φίλο μας Said.

Οι άλλες εκδηλώσεις μας

✓ **Αζερμπαϊτζάν.** Ένα θερμό και εξαιρετικά καλλιεργημένο κοινό παρακολούθησε στο Μπακού, στις 27 και 28 Απριλίου 2005, την παρουσίαση του έργου του Καζαντζάκη που διοργάνωσε η Εταιρεία μας. Περιελάμβανε αναγνώσεις από τις ταξιδιωτικές του διηγήσεις (από τον Emile Sayilov) με συνοδεία μουσικής (από την Gülnara Safanova, πιανίστρια), καθώς και μία διάλεξη-συζήτηση (με ομιλητή τον Γεώργιο Στασινάκη). Ευχαριστούμε τις Πρεσβείες της Γαλλίας και της Ελλάδας, τον Σύνδεσμο Φιλίας Αζερμπαϊτζάν-Γαλλίας και το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού του Σλαβικού Πανεπιστημίου, για την υποστήριξή τους.

✓ **Αίγυπτος.** Στις 28 Φεβρουαρίου 2005, εκδήλωση του Αιγυπτιακού Τμήματος της Εταιρείας. Η κα Βιργινία Βεργή-Νέρη, φιλόλογος, μίλησε με λόγο γνώσεως, στα γραφεία της Ελληνικής Κοινότητας Αλεξανδρείας, με θέμα *Αιγυπτιακές μορφές και εικόνες στην «Οδύσσεια» του Καζαντζάκη*. Οι εκπαιδευτικοί Ιωάννα Ευθυμιάδου και Γεώργιος Καμπούρης διάβασαν αποσπάσματα αυτού του έργου. Το κοινό παρακολούθησε με προσοχή αυτή την υπέροχη βραδιά. Έλαβαν μέρος ο κ. Γεώργιος Βάλλας, Πρόεδρος του Τμήματος, καθώς και το Διοικητικό Συμβούλιο του Τμήματος. Χαρήκαμε πολύ γι' αυτή την εκδήλωση.

✓ **Αυστραλία.** Νέα εκδήλωση του δυναμικού Τμήματος του Σίδνεϊ. Έτσι, διοργάνωσε, στις 16 Φεβρουαρίου 2005, στο βιβλιοπωλείο Gleebooks, πρωτότυπη εκδήλωση με τίτλο *Ο Ζορμπάς στο Παρίσι*. Περιελάμβανε εισηγήσεις των καθηγητών Zdenko Zlatar και Alfred Vincent, μουσική με τους Maria Pender, James Herrington και Kellie Grennan, καθώς και σκετς του Alfred Vincent με τους καλλιτέχνες Αδάμ Χατζημανώλη και Λίτσα Διακοβασιλή.

✓ **Βραζιλία.** Επανάληψη, στις 9 Απριλίου 2005, στο Σάο Πάολο, των δραστηριοτήτων του Τμήματος. Έγινε προβολή βίντεο, ανάγνωση αποσπασμάτων της *Οδύσσειας*, της *Αναφοράς στον Γκρέκο* και του *Φτωχούλη του Θεού*. Ακολούθησε συζήτηση. Μπράβο σε όλη την ομάδα, και ιδιαίτερα στην Isis και τη Solange.

✓ **Γαλλία.** Στις 30 Μαρτίου, στο πλαίσιο της ελληνικής εθνικής εορτής, ο κ. Πέτρος Παναγιωτόπουλος, Γενικός Πρόξενος της Ελλάδας στη **Μασσαλία**, είχε την ωραία ιδέα να αναρτήσει στη

βιβλιοθήκη του Αλκαζάρ πολλά αποφθέγματα του Καζαντζάκη και να υπογραμμίσει στον λόγο του τη σημασία του έργου του. Στις 11 Ιουνίου, θα λάβει μέρος σε μία «Ημερίδα Καζαντζάκη» που διοργανώνεται στο **Cadenet** (Vaucluse) από την Επιτροπή αδελφοποίησης Cadenet-Barbairi (όπου βρίσκεται το Μουσείο Καζαντζάκη) και την Εταιρεία μας. Τέλος, είχε την ευγενή καλοσύνη να θέσει υπό την αιγίδα του την εκδήλωση με θέμα *Ο Καζαντζάκης ταξιδευτής* που θα πραγματοποιηθεί στο **Μπορντώ** το προσεχές φθινόπωρο. Τον ευχαριστούμε από τα βάθη της καρδιάς μας. Ο φίλος μας Zygmunt Blaszczycki συνεχίζει να εργάζεται για την ανακάλυψη του Καζαντζάκη μέσα από την ανάγνωση των έργων του. Έτσι, στις 10, 11 και 12 Ιουνίου, στο **Παρίσι**, θα διαβάσει αποσπάσματα από τους *Αδερφοφάδες*. Στις 14 Οκτωβρίου 2005, οι Γαλλοελληνικές Επαφές της Caen και η Εταιρεία μας θα παρουσιάσουν στο *Maison Quartier Venois*, στην **Caen**, τη ζωή και το έργο του Καζαντζάκη. Λόγω του ζωντανού ενδιαφέροντος των **Κορσικανών** για το έργο του μεγάλου Κρητικού, θα πραγματοποιηθούν εκδηλώσεις τον Νοέμβριο: στις 15 και 16 στη Δημοτική Βιβλιοθήκη του Αιάκιου, στις 17 στο Κόρτε και στις 18 στη Μπάστια.

✓ **Ελλάδα**. Όλες οι εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν τον Φεβρουάριο 2005 στην Αθήνα, την Καλαμάτα, τη Θεσσαλονίκη, το Ηράκλειο και την Ιεράπετρα, για τις οποίες κάναμε λόγο στο προηγούμενο τεύχος του SYNTHESIS, είχαν μεγάλη επιτυχία. Ένα μεγάλο ευχαριστώ στους ομιλητές, τους συνδιοργανωτές και το πολυπληθές κοινό. Ετοιμάζουμε και άλλες εκδηλώσεις τον Σεπτέμβριο 2005 στο Άργος, τη Λάρισα, τη Νάξο και τα Χανιά.

✓ **Ενωμένα Αραβικά Εμιράτα**. Τον Μάιο, το Τοπικό Τμήμα της Εταιρείας, με επικεφαλής τη Δάφνη Σακκοπούλου, σε συνεργασία με την Alliance française, θα προβάλει βίντεο και θα διοργανώσει συζήτηση πάνω στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη.

✓ **Εσθονία**. Η Εσθονική ομάδα εξελίσσεται σε μία από τις δυναμικότερες της Εταιρείας. Στις 28 Μαρτίου, προβλήθηκε η κινηματογραφική ταινία *Ζορμπάς ο Έλληνας*. Έπειτα, σε μία γεμάτη αίθουσα, ο κ. Kalle Kasemaa, καθηγητής θεολογίας στο Πανεπιστήμιο του Tartu, μίλησε για τη μετάφρασή του του *Τελευταίου Πειρασμού*. Τα συγχαρητήριά μας.

✓ **Ιταλία**. Ο Χάρης Παπούλιας, υποψήφιος διδάκτωρ, θα δώσει διάλεξη με θέμα τις φιλοσοφικές ιδέες του Καζαντζάκη στην Περούτζια στις 18 Μαΐου. Αργότερα θα διοργανωθούν και άλλες εκδηλώσεις.

✓ **Καναδάς. Τορόντο**. Με την καθοδήγηση της δυναμικής Προέδρου του Αγγελικής Σκέμπερη, το Τμήμα συνεχίζει να εξετάζει τακτικά τις διάφορες όψεις του έργου του Καζαντζάκη. Έτσι, στις 21 Φεβρουαρίου, προβλήθηκε το έργο *Ζορμπάς ο Έλληνας* και ακολούθησε συζήτηση. **Μοντρεάλ**. Στις 13 Φεβρουαρίου, το Τμήμα του Μόντρεαλ-Κεμπέκ, του οποίου ηγείται με επιτυχία ο κ. Νίκος Μεταλλινός, διοργάνωσε, σε συνεργασία με το Τμήμα Ελληνικών του Πανεπιστημίου Concordia και του Συλλόγου Κρητών του Μόντρεαλ, μία βραδιά πάνω στο ποιητικό έργο του Καζαντζάκη. Περιελάμβανε παρουσίαση της ποιήσής του και αναγνώσεις αποσπασμάτων ποιητικών έργων του. Είχε πολύ μεγάλη επιτυχία. Πράγματι, η αίθουσα ήταν πολύ μικρή για να χωρέσει τόσον κόσμο. Τον Ιούνιο 2005, το Τμήμα θα διοργανώσει νέα βραδιά αφιερωμένη στα *Δοκίμια και ταξιδιωτικές διηγήσεις του Καζαντζάκη*.

✓ **Κονγκό**. Ο Olivier Sangi, ποιητής και πολύ δραστήριος υπεύθυνος του Τμήματος της Κινσάσα, έδωσε τρεις νέες διαλέξεις στις 15, 19 και 30 Απριλίου, σε διάφορα σχολεία και στο Πανεπιστήμιο.

✓ **Νότιος Αφρική**. Το Τμήμα της Εταιρείας και το Λύκειο των Ελληνίδων θα παρουσιάσουν και θα αναλύσουν, τον Μάιο 2005, στο Πανεπιστήμιο του Γιοχάνεσμπουργκ, το μυθιστόρημα του Καζαντζάκη *Ο τελευταίος πειρασμός*.

✓ **Ουζμπεκιστάν**. Ο κ. Soukhrob Bobokalonov, Πρόεδρος του Τμήματος, μίλησε στις 8 Φεβρουαρίου 2005 σε πολυάριθμους φοιτητές του Πανεπιστημίου, με θέμα: *Η Αρχαία Ελλάδα, η Ευρώπη και ο*

Καζαντζάκης. Μπράβο Soukhrob για την έξοχη εργασία σου.

✓ **Ουρουγουάη**. Το Τμήμα της Ουρουγουάης της Εταιρείας, που εδρεύει στο ίδρυμα «Maria Tsakos» στο Μοντεβιδέο, διοργάνωσε στις 23 Απριλίου 2005 μία πολύ επιτυχημένη διάλεξη του καθηγητή Armando Mirladi, μεγάλου γνώστη του έργου του μεγάλου Κρητικού, με θέμα: *Μία προσωπική ανάγνωση του Καζαντζάκη*. Έλαβαν μέρος πάνω από 40 πρόσωπα. Αυτή η εκδήλωση διοργανώθηκε σε συνεργασία με τον θεατρικό θίασο *Esencial* που θα ανεβάσει τον ερχόμενο μήνα τον *Τελευταίο πειρασμό*. Μετά τη διάλεξη ακολούθησε μία πολύ κατατοπιστική συζήτηση. Τα συγχαρητήριά μας στη Margarita Lattiera, Πρόεδρο του Τμήματος και στην ομάδα της, για τη σταθερή και σοβαρή δουλειά τους.

✓ **Σουδάν**. Από τις 23 έως τις 26 Μαΐου 2005, η τοπική ομάδα της Εταιρείας (με επικεφαλής τον Αλέξανδρο Τσάκο), το Γαλλικό Μορφωτικό Κέντρο και η Ελληνική Κοινότητα διοργανώνουν πολλές εκδηλώσεις: προβολή βίντεο και κινηματογραφικών ταινιών, συναυλία και διάλεξη της κας Amina Yagi, καθηγήτριας στο Πανεπιστήμιο του Χαρτούμ, με θέμα *Το θεατρικό έργο του Νίκου Καζαντζάκη*.

✓ **Σουηδία**. Ο κ. Weste Westeson, πρώτος υπεύθυνος της Εταιρείας μας, έδωσε, στις 3 Απριλίου 2005, διάλεξη στη Στοκχόλμη για τη λογοτεχνική διαδρομή του μέσα από τη νεοελληνική λογοτεχνία και ιδίως τη λογοτεχνία του Καζαντζάκη. Μπράβο στον Weste και στον Jan Henrik. Εξάλλου, διαβεβαιώνουμε τα μέλη του νέου Διοικητικού Συμβουλίου του Τμήματος ότι έχουν την πλήρη εμπιστοσύνη μας.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΩΡΕΕΣ

Υπενθυμίζουμε ότι οι μόνοι διαρκείς οικονομικοί πόροι μας είναι οι συνδρομές των μελών μας. Εισπράττονται στα Τμήματα. Ένα μέρος καταβάλλεται στη Συντονιστική Επιτροπή για τη δημοσίευση της επιθεώρησης *Le Regard crétois*. Δεχόμαστε επίσης δωρεές και επιχορηγήσεις. Αναφέρουμε πάντα στα SYNTHESIS. Επισημαίνουμε τέλος ότι οι υπεύθυνοι της Εταιρείας καταβάλλουν εξ ιδίων τα έξοδα ταξιδιού και διαμονής τους.

Ευχαριστούμε την κα Δάφνη Κουτουλάκη (Γενεύη) για τη χρηματική συμβολή της και τον κ. Αντώνιο Θεοδωρίδη (Μπορντώ) για τη δωρεά βιβλίων του Καζαντζάκη.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας απένειμε το παράσημο του Χρυσού Σταυρού του Τάγματος του Φοίνικος στον κ. Στέφανο Ταμβάκη, Αναπληρωτή Πρόεδρο του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού και μέλος του Αιγυπτιακού Τμήματος της Εταιρείας. Εξάλλου, η Νομαρχία Αττικής ονόμασε *Πρέσβειρες του Ελληνισμού* την κα Isis Borges Belchior da Fonseca, καθηγήτρια και μεταφράστρια, Πρόεδρο του Βραζιλιανού τμήματος της Εταιρείας και την κα Elena Lazar, εκδότρια και μεταφράστρια, Αντιπρόεδρο του ρουμανικού Τμήματος της Εταιρείας. Τέλος, ο Σύλλογος Κρητών Επιστημόνων Αθηνών τίμησε την κα Κλεοπάτρα Πρίφτη, συγγραφέα και Πρόεδρο του Ελληνικού Τμήματος, και τον κ. Ιωσήφ Κριτσοτάκη, ιατρό και μέλος του Ελβετικού Τμήματος της Εταιρείας.

Απευθύνουμε σε όλους τα θερμά μας συγχαρητήρια.

SYNTHESIS, ενημερωτικό δελτίο. Δημοσιεύεται από τη Συντονιστική Επιτροπή της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, τρεις φορές το χρόνο, στα αγγλικά (Alfred Vincent, Σίδνεϊ), γαλλικά (Γεώργιος Στασινάκης, Meyrin), ελληνικά (Αθηνά Βουγιούκα, Βούλα), ισπανικά (Margarita Lattiera, Μοντεβιδέο), πορτογαλικά (Solange Pinheiro, Σάο Πάολο) και ρωσικά (Margarita Madanova, Αλμάτι). Μακέτα: Michel Comte. Σκίτσο: Τάκης Καλμούχος. Dépôt légal : Απρίλιος 2005 (ISSN 1764-6103). Διευθύντρια έκδοσης: Yvette Renoux-Herbert (Παρίσι). Ταχυδρομική διεύθυνση: B.P. 45, 01632 Saint-Genis-Pouilly Cedex, France. Τιμή: 1 ευρώ. FAX: ++4122 782 43 18. E-mail: georges.stassinakis@tiscali.ch